

ОБЛЕКЛАТА ПО ВРЕМЕ НА КИТАЙСКАТА ДИНАСТИЯ ТАН

Теодора Йонкова

CHINA TANG DYNASTY CLOTHING

Teodora Yonkova

Наред с династията Хан (207 г. пр. н. е. – 220 г.), династията Тан (618 – 907 г.) със столица Чанан – най-големия град в света по това време, се смята за върхов период на китайската цивилизация и често бива наричан „златната ера“ на Древен Китай. Времето на династията е белязано от период на небивал просперитет и развитие. Тогава нараства значението на градовете като икономически, политически и културни центрове. Благодарение на установените в началото на VIII в. официални връзки с Япония и Индия, а също и на тези с Корея, Виетнам, Персия и други страни от арабския свят, страната бележи изключителен подем във всички области – занаяти, търговия, технологии, литература, изкуства, което неизменно води до развитие и промяна в облеклата както на обикновените хора, така и на тези от по-висшите слоеве на обществото.

С развитието на производството на коприна, техниките на боядисване и вноса на платове разнообразието и качеството на облеклото достигат невиджани висоти. Материалите били изисквани, с естествена структура, изящни и елегантни, а украшенията – великолепни. Хората вече не се обличали според капризите си, а носели дрехи на базата на социалния си статус (Hua Mei 2009, 27). Коприната била използвана за направата на одеждите на китайците от по-богатите и влиятелни съсловия, докато обикновените граждани носели дрехи основно от лен и вълна, а бедните се обличали в животински кожи. Съществували стриктни правила, които определяли кой какъв вид дрехи, в това число техния цвят и украшения, може да носи.

Високопоставените чиновници над трети ранг¹ например носели лилави дрехи, светлочервеното било за тези над пети ранг, тъмнозеленото за

¹ Система на деветте ранга – система за градиране на чиновниците на държавна служба, въведена по време на Трицарствието (220 – 280) и Южни и северни династии (420 – 589) и по-късно използвана при династия Тан. Според тази система чиновниците от Първи ранг са директно подвластни на императора, а Девети ранг били чиновниците в околията.

шести ранг и нагоре, светлозеленото за седми ранг и т. н. Любопитно е да се отбележи, че чиновниците с по-висок статут имали право да носят нож или меч, по-нискостоящите носели нефритен колан, тези с още по-нисък ранг – златни или сребърни колани, а на обикновените хора било позволено да носят единствено нож, направен от желязо или бронз.

През епоха Тан Китай се превръща в ключов център на икономическия обмен в Азия, което неизменно го прави подвластен на влияние на културите от външния свят, с които търгува. В страната не просто се толерират, но и се приемат чуждите религии, изкуства и култури, което бива последвано от либерализация на обществото, като това видимо проличава в отношението към жените и на свой ред се отразява върху облеклата, носени от тях по време на тази епоха. Танските жени имали почти равни права с мъжете – вече имали право на образование, работа и избор за кого да се омъжат, както и правото да се развеждат, да имат собствена земя и да търгуват. Те имали възможността да изучават политика, икономика, история, да придобиват военни умения и дори да участват в битки. Модата при женските облекла нарушавала конфуцианските принципи, според които дрехите трябвало да покриват женското тяло изцяло. Постепенно се наложила тенденцията дрехите да разкриват ръцете, гърба и деколтето, а също така жените били свободни да носят мъжки дрехи.

Основните женски облекла по време на династия Тан са три вида.

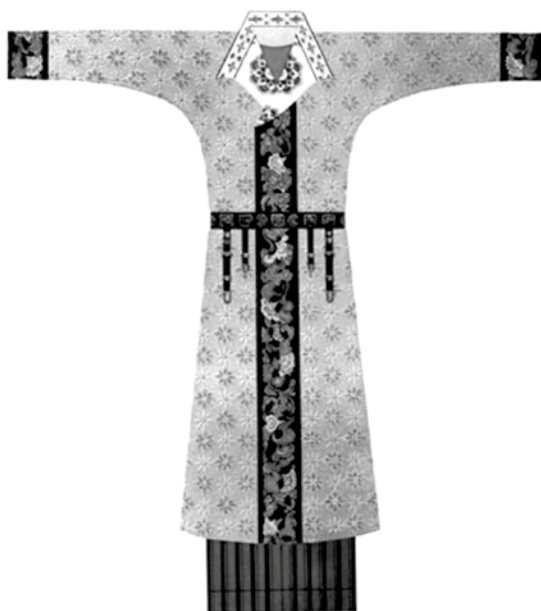
1. Мъжки облекла (女着男装)

Мъжките облекла са може би най-нетипичните дрехи, носени по това време от жените. Тази тенденция отчасти се дължи на влиянието на етнически групи и номадски племена, които яздели коне. В ранните етапи на династията това става популярно и често можело да се види при жените с по-висок социален статус, които играели поло² или яздели редом с мъжете си.

2. Хуфу (胡服)

Терминът *хуфу* основно се отнасял до дрехите на етническите малцинства в Югозападен Китай. Обикновено *хуфу* се определя като чуждестранно облекло. Китайките през първата половина на епоха Тан намирали индийското и иранското влияние върху облеклата за освежаващо. Редица материи, модели и орнаменти, навлезли през пътя на коприната, били възприети в китайските облекла.

² Играта на поло била популярна в древен Китай, запълвала свободното време на владетелите и забавлявала дипломатическите гости.

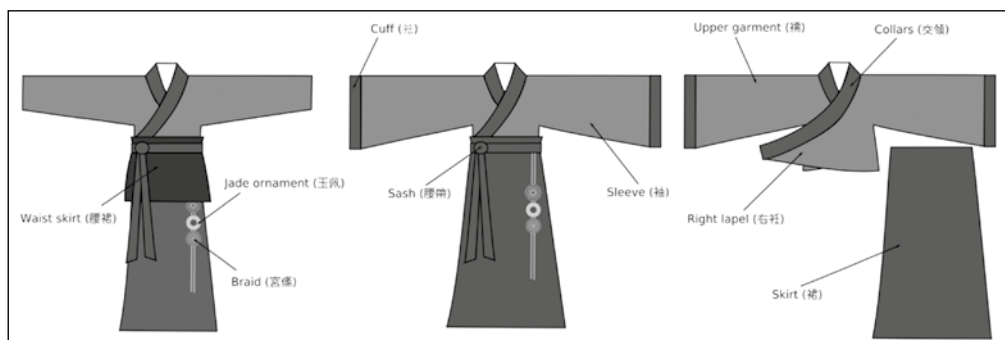

Фигура 1 – Хуфу (胡服)

Хуфу се състои от дълга тясна роба, която се закопчава отпред с обърната яка, дълги панталони и високи обувки. Също така голямо разнообразие от орнаменти били изрисувани между веждите.

3. Жуцюн (襦裙)

Жуцюн е традиционно облекло, което преобладавало и в предишните династии, но по време на династия Тан се променя драстично. Традиционното жуцюн се състои от къса риза с кръстосана яка, препасана на талията, и дълга пола, вързана на кръста с колан или парче плат.

Фигура 2 – Жуцюн до епоха Тан

По времето на династия Тан обаче жуцюн започва постепенно да се променя – полата вече не е вързана на талията, а постепенно се качва все по-нагоре, докато започва да се връзва над гърдите. В допълнение на ризата с кръстосана яка започва да се носи и друг тип риза – с права яка, като по този начин се разкрива цепката на бюста.

Към дрехите често се носели разнообразни аксесоари, например воали или шалове, както и връхни дрехи с ръкави. През ранните периоди на епохата често срещано било носенето на такива връхни дрехи с къси или 3/4 ръкави над ризата (бей син 背心 или бан би 半臂), (вж. фигура 4),

която се захващала отпред посредством връзки. Първоначално ръкавите и на двете били сравнително тесни, но с времето ставали все по-свободни и големи. Постепенно, заедно с високата талия, облекло, наречено **та сиушан** (女式大袖衫), добива популярност – буквално означава риза с големи ръкави. Този вид риза се носела или наметната около раменете, или захваната с колана заедно с останалите дрехи.

По това време се появява и нов тип долна дреха – *хъдзъ* **Нѐ зї** (诃子), първата такава без презрамки. *Хъдзъ* се закопчава с копчета отпред и е направена от тежка, леко еластична материя. През по-късните етапи на епохата жените започват да избягват ризата и носели само *хъдзъ*, полата и шал. Това обаче им било позволено само в уединението на домовете им, а когато се появявали на публично място, трябвало да носят риза под *хъдзъ*.

Фигура 3
Жуцюн през епоха Тан

Фигура 4

Фигура 5

Благодарение на развитието на търговията и *Пътя на коприната* по време на династия Тан, както и влиянията и новите материи, които навлизат през него, облеклата несъмнено се превръщат в едни от най-открояващите се в цялата история на Китай. Облеклата от танската епоха до такава степен оставят следа в историята, че и до ден днешен будят възхита и удивление със своята великолепия, разнообразие и неповторимост.

БИБЛИОГРАФИЯ:

Мандова 2014: Искра Мандова. Културата на китайската епоха Тан (618 – 907) – Непознатата екзотика I част. В. Търново 2014.

Ниа 2009: Huam Mei. Chinese Clothing – Garment, Accessory and Culture. Beijing 2009.

Беливанова 2006. Авторски колектив. Панорама Китай. София 2006

<http://dressed-up-dreams.blogspot.bg/2012/11/an-extremely-long-post-on-tang-costume.html>

<http://tangchao.baike.com/article-76581.html>

http://baike.baidu.com/view/530326.htm#4_1

<http://totallyhistory.com/tang-dynasty-clothing/>